

НОРМУВАННЯ, ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ УПРАВЛІННЯ ОБІГОВИМИ КОШТАМИ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Шереметинська О.В.

Утворення на підприємствах харчової галузі обігових засобів в оптимальному обсязі являється необхідною умовою, що забезпечує безперервність процесу виробництва. Необхідність акумулювання на підприємствах певного розміру обігових коштів для підтримання безперервного процесу виробництва очевидна, але виникає питання який розмір зазначених цінностей оптимальна.

Нормування оборотних засобів - це встановлення економічно обґрунтованих (планових) норм запасу та нормативів за окремими елементами оборотних засобів. Воно є необхідним для забезпечення нормальної діяльності підприємства.

Аналіз компонентів обігових засобів, джерел їх формування та способи нормування дозволяють отримати найбільший ефект при мінімально можливих витратах під час операційного циклу. У виробничих умовах недоцільними вважаються як надмірні, так і недостатні резерви обігових засобів. І тому кожен з елементів обігових засобів повинен мати чітко вказані норми та нормативи їх формування, що дасть змогу найкраще ними керувати та використовувати.

Хлібопекарська промисловість відноситься до матеріалоємких галузей, тому основна кількість обігових засобів зосереджена в виробничих запасах (36-45%). Основну увагу слід приділяти визначенню оптимального резерву виробничих запасів, оскільки при створенні їх на підприємствах надмірній кількості, призводить до сповільнення обіговості обігових засобів і викликають у підприємства надмірні витрати, пов'язані зі зберіганням надмірного запасу товарних і матеріальних цінностей.

Скорочення питомих матеріальних витрат, що припадають на одиницю продукції, тобто зниження її матеріаломісткості, дає змогу підприємству підвищити ефективність використання матеріальних ресурсів

На хлібопекарських підприємствах існує багато причин для створення товарно-матеріальних запасів, але основна це забезпечення своєї економічної безпеки. При відсутності необхідних виробничих запасів підприємство може втратити своїх замовників та ринки збуту. Більшість хлібопекарських підприємств прагнуть запобігти створенню великих запасів з великою оборотністю, оскільки це пов'язано з ризиком. Замість цього вони прагнуть мати якомога більше вільних засобів шляхом прискорення оборотності запасів.

Структура оборотних фондів неоднакова як на підприємствах різних галузей, так і всередині однієї галузі. Це зумовлене рівнем спеціалізації підприємств, часткою продукції, що випускається в упаковці, географічним розміщенням, характером технології тощо. Визначення їх оптимальної структури, розміру та стратегічне управління ними є важливим процесом для раціонального використання наявних ресурсів на виробництві та здійснення ефективної господарської діяльності в цілому.

На основі визначення загального обсягу товарно-матеріальних цінностей та за кожним видом продукції визначають необхідний обсяг оборотних коштів. Вивчення структури оборотних фондів має важливе значення для визначення шляхів поліпшення їх використання.

Потребу в оборотних засобах встановлюють на основі нормування витрат оборотних фондів за кожним видом продукції, а також визначення оптимального обсягу поточного, складського і гарантійного (страхового) запасу, необхідного для забезпечення безперервності виробництва.

У сучасних умовах особливо важливим об'єктом управління в усіх галузях вітчизняної економіки стають високоліквідні обігові кошти, науково-методичні підходи до нормування якими потребують додаткових досліджень та обґрунтувань.

За рахунок власних джерел оборотні кошти формуються в розмірі постійних запасів і витрат, що не зменшуються, а за рахунок позикових - при підвищеній потребі в коштах. Потреба в оборотних коштах протягом року коливається з різних причин - нерівномірності постачань, невчасності надходження грошей за відвантаженою продукцією та ін.

Якісний аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на величину і стан обігових засобів підприємства, дозволяє своєчасно виявляти приховані резерви в процесі управління обіговими засобами, застосовувати заходи по їх використанню, і, в кінцевому підсумку, деталізувати через процес бюджетування вплив кожного фактора на конкретні фінансові показники.

Прискорення обігу оборотних засобів дозволяє вивільнити значні суми, і таким чином , збільшити об'єм виробництва без додаткових фінансових ресурсів, а засоби, що вивільнились використати у відповідності з потребами підприємства.

Ефективність використання обігових засобів залежить від багатьох факторів, які можна розділити на зовнішні, що здійснюють вплив не залежно від інтересів підприємства, і внутрішні, на які підприємство може і повинно впливати.

До зовнішніх факторів можна віднести такі, як загальноекономічна ситуація, податкове законодавство, умови отримання кредитів і відсоткові ставки за ними, можливість цільового фінансового, участь в програмах, що фінансуються з бюджету.

Методика нормування оборотних коштів у елементах виробничих запасів, що тяжіють до основних фондів, але за чинною системою обліку відносяться до оборотних фондів, істотно відрізняється від викладеної. Зокрема, основою розрахунку оборотних коштів у запасних частинах для ремонту служать норми запасу деталей на одиницю ремонтної складності відповідних видів машин та устаткування.